

Nr 123.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående understöd å allmänna indragningsstaten till avlidne skrivbiträdet vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori C. F. E. Holmbergs minderåriga barn; given Stockholms slott den 6 mars 1925.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1925.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Hansson anför:

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 27 mars 1924 har styresmannen för Carl Gustafs stads gevärsfaktori hemställt, att departementet måtte utverka årliga understöd åt avlidne skrivbiträdet vid nämnda gevärsfaktori Carl Filip Einar Holmbergs och hans änka Helfrid Vilhelmina Holmbergs, född Klasson, fyra minderåriga barn.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Holmberg varit anställd i statens tjänst under omkring 17 år, därav vid flottan under tiden den 1 november 1899—den 30 oktober 1908 samt vid gevärsfaktoriet från och med den 11 januari 1916 intill sitt frånfalle den 21 mars 1924; att han fullgjort sina

åligganden vid gevärsfaktoriet på ett synnerligen plikttroget, dugligt och i övrigt förtjänstfullt sätt; att han vid sin död efterlämnat, förutom änkan, som är född den 6 januari 1892, barnen Karl Erik Filip, född den 22 augusti 1911, Karl Birger Fredrik, född den 13 december 1912, Karin Gunvor Wilhelmina, född den 28 januari 1915, och Bengt Einar, född den 24 mars 1920; samt att någon behållning i boet efter Holmberg icke förefunnits.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 31 mars 1924 tillstyrkt bifall till styresmannens framställning om understöd åt omförmälda barn. På grund härav och då tiden för avgivande av proposition i ämnet till 1924 års riksdag vore förliden, hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte för år 1924 bevilja en gratifikation av 150 kronor åt vardera av förenämnda barn, samt i proposition till 1925 års riksdag föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja vart och ett av barnen, intill dess det fyllt 18 år, ett årligt understöd likaledes av 150 kronor.

I ärendet har *statskontoret* den 6 maj 1924 avgivit utlåtande och därvid anfört, att ämbetsverket, i likhet med arméförvaltningens artilleridepartement ansåge, att något understöd skäligen borde beviljas Holmbergs efterlämnade familj. Statskontoret hade icke heller något att erinra mot att understödet bereddes i form av uppfostringsbidrag för makarna Holmbergs fyra minderåriga barn. I detta fall syntes alldeles liknande förhållanden föreligga, som föranledde 1922 års riksdag att i anledning av propositionen nr 192 bevilja understöd å allmänna indragningsstaten till avlidne extra vaktmästaren och skrivbiträdet C. G. Hultgrens och hans änkas minderåriga barn, varvid understödet bestämdes att enligt grunderna i reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa den 15 december 1916 utgå med det belopp, som skulle hava tillkommit barnen, därest de utan pensionsberättigad moder varit berättigade till pension från nämnda kassa, dock att pensionsrätten för varje barn skulle upphöra med utgången av det år, under vilket det uppnådde 18 års ålder. På grund härav och då för Hultgren, om han varit delägare i kassan, beräknades ett delaktighetsbelopp av 300 kronor, kommo hans fyra minderåriga barn i åtnjutande av understöd å tillhoppa 450 kronor, så länge antalet berättigade icke minskades, eller alltså 112 kronor 50 öre för en var. Allt efter som 18-årsåldern uppnåddes eller antalet berättigade eljest minskades, nedsattes det sammanlagda beloppet, medan däremot det en var tillkommande beloppet stegrades, så att tre barn i detta fall fingo 420 kronor eller 140 kronor var, två barn fingo 300 kronor eller 150 kronor var samt ett barn likaledes 150 kronor.

Statskontoret anförde vidare, att det ju kunde synas ligga närmast till hands att i förevarande fall ordna understöden på alldeles samma sätt, som skett beträffande Hultgrens barn. Det vore emellertid att märka, hurusom, sedan nu berörda understödsfrågor varit föremål för prövning, kassans reglemente undergått ändring därhän, att det sammanlagda belopp, som vid ett

delaktighetsbelopp av 300 kronor tillkomme fyra barn utan pensionsberättigad moder, utgjorde 480 kronor, att detta belopp minskades med 30 kronor för varje barn, som upphörde att vara berättigat, till dess att två återstode, vilka alltså tillsammans åtnjöte 420 kronor, samt att, då endast en berättigad återstode, denne bekomme 300 kronor, motsvarande vad som åtnjötas av ensam änka. Då dessa nya grunder syntes så väsentligt avvika från vad som i regel plögade komma till tillämpning vid riksdagens beslut om understöd åt minderåriga barn, ville det synas statskontoret, som om i detta fall, i likhet med vad som tillämpats i det stora flertalet föregående dylika fall, understöden lämpligen kunde bestämmas till ett visst belopp för varje barn att åtnjutas intill utgången av det år, då det uppnådde 18 års ålder. Enligt statskontorets mening borde beloppet icke sättas högre än 120 kronor åt varje barn.

Beträffande artilleridepartementets förslag att, i avvaktan på riksdagens beslut rörande de ifrågasatta understöden, gratifikationer skulle av Kungl. Maj:t anvisas för familjens understödjande under år 1924 samt att framställningen till riksdagen alltså skulle gå ut på beviljande av understöd från och med ingången av år 1925, hade statskontoret icke något att erinra; de föreslagna gratifikationsbeloppen, vilka skulle avse den del av året, som icke förflytit vid Holmbergs död den 21 mars 1924, eller tre kvartal, men å andra sidan också innefattade ersättning för de pensions- och dyrtidstillägg, som skulle hava åtnjutits, om understöd från allmänna indragningsstaten redan beviljats, syntes statskontoret skäliga.

Genom brev den 30 maj 1924 medgav *Kungl. Maj:t*, att till änkan Holmberg finge såsom bidrag till underhåll åt hennes barn utbetalas ett belopp av sammanlagt 600 kronor från lantförsvarets anslag till extra utgifter, varjämte *Kungl. Maj:t* förklarade sig vilja framdeles taga under omprövning frågan om beredande av ytterligare understöd åt nämnda barn.

I likhet med myndigheterna anser även jag det billigt, att något understöd av statsmedel beredes Holmbergs efterlevande, och synes mig detta lämpligast böra ske i form av uppfostringsbidrag till makarnas minderåriga barn. Beträffande de ifrågasatta bidragens storlek ansluter jag mig till statskontorets förslag, att dessa bestämmas till ett belopp av 120 kronor för varje barn, att åtnjutas intill utgången av det kalenderår, varunder det uppnår 18 års ålder. Med hänsyn till storleken av det belopp, som *Kungl. Maj:t* redan tillerkänt änkan Holmberg såsom bidrag till barnens underhåll, synes emellertid nu avsedda understöd böra bestämmas att utgå från och med den 1 april innevarande år.

Jag får alltså hemställa, att *Kungl. Maj:t* måtte föreslå riksdagen medgiva, att ett vart av avlidne skrivbiträdet vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori Carl Filip Einar Holmbergs och hans änka Helfrid Wilhelmina Holmbergs, född Klasson, barn Karl Erik Filip, Karl Birger Fredrik, Karin Gunvor Wilhelmina och Bengt Einar må från och med den 1 april 1925 till och

Departements-
chefen.

med det år, varunder det fyller 18 år, komma i åtnjutande av understöd från allmänna indragningsstaten med 120 kronor årligen.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Tor Ericsson-Ärje.